

RIKTLINJER VID HANDLÄGGNING LSS I ASKERSUND KOMMUN

Beslutat av socialnämnd 2019-12-17

Innehållsförteckning

Riktlinjer vid handläggning LSS	3
Inledning.....	3
Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade.....	3
Barnperspektivet.....	4
Rätten till insats enligt LSS	4
Ansökan.....	5
Utredning och bedömning	5
Myndighetsutövning.....	6
Individuell plan och SIP (Samordnad individuell plan)	6
Insatserna.....	8
Råd och stöd.....	8
Personlig assistans	8
Ledsagarservice	9
Kontaktperson	9
Avlösarservice.....	10
Korttidsvistelse.....	11
Korttidstillsyn för skolungdom över 12 år	11
Bostad i familjehem eller bostad med särskild service för barn och ungdomar	11
Bostad med särskild service för vuxna.....	11
Daglig verksamhet.....	12

Riktlinjer vid handläggning LSS

Inledning

Dessa riktlinjer omfattar handläggning av LSS-insatser i Askersunds kommun. Riktlinjerna syftar till att vara ett stöd för handläggarna i biståndsbedömningen.

Riktlinjerna för insatser enligt LSS ger en vägledning om begreppet ”goda levnadsvillkor”.

I riktlinjerna klargörs vilka insatser som vanligtvis beviljas samt i vilken omfattning dessa insatser vanligt kan beviljas. Den enskilde kan dock aldrig vägras en insats med hänvisning till att den inte finns i riktlinjerna.

Riktlinjerna är ett komplement till, men inte en ersättning för de lagar och föreskrifter som styr verksamheter inom vård och omsorg.

LSS står för Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade. LSS innehåller ett antal insatser som den enskilde ansöker om hos handläggare. Även om den enskilde väljer att ansöka om insats enligt LSS eller om dessa insatser inte täcker den enskildes behov finns rättigheten att få hjälp enligt andra lagar, till exempel Socialtjänstlagen (SoL).

Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade

Lagens intention är att personer med funktionsnedsättning ska garanteras goda levnadsvillkor. Målet med insatserna är att personer med funktionsnedsättning ska känna delaktighet och jämlikhet i samhället, vilket innebär att den enskilde ska kunna delta i samhällslivet på samma villkor som andra. Insatserna LSS ska minska svårigheterna i den dagliga livsföringen för personer med varaktiga funktionsnedsättningar. Insatserna ska vara varaktiga och samordnade. De ska anpassa till mottagarens individuella behov samt utformas så att de är lätt tillgängliga för de personer som behöver dem och stärker deras förmåga att leva ett självständigt liv.

Kommunen är skyldig enligt lag att informera om lagen, dess intentioner, rätten till insatser och innehållet i insatserna.

Denna skrift är en beskrivning av insatserna och hur dessa ska bedömas och utföras så att en jämn kvalitet säkerställs i Askersunds kommun.

Barnperspektivet

Barnkonventionen är en del av svensk lagstiftningen från 1 januari 2020. Askersunds kommun ska beakta de rättigheter som följer av barnkonventionen. Det finns 54 artiklar som på olika sätt beskriver barns rättigheter. Att beakta barnets rättigheter innebär i praktiken och teorin att utredningar och utredningsprocesser ska ta hänsyn till barnets rättigheter vid bedömningar, beslutsprocesser, beslut och andra fall som rör barn. Barnkonventionen ska genomsyra all offentlig verksamhet som kan påverka barn. Detta bidrar till att synliggöra barns rätt i samhället och även ge möjlighet till barn att uttrycka sig och göra sin röst hörd i processer som rör dem själva. En individuell bedömning görs om vad som är barnets bästa. Hänsyn till barnets vilja ska beaktas utifrån barnets ålder och mognad. När ett beslut kan påverka barn ska myndigheten dokumentera hur barnperspektivet beaktats.

Rätten till insats enligt LSS

För att ha rätt till insatser enligt LSS måste den enskilde tillhöra en av följande personkretsar:

1. Personer med utvecklingsstörning, personer med autism eller autismliknande tillstånd.
2. Personer med betydande och bestående begåvningsmässigt funktionshinder efter hjärnskada i vuxen ålder föranledd av yttre våld eller kroppslig sjukdom.
3. Personer med andra varaktiga fysiska eller psykiska funktionshinder som uppenbart inte beror på normalt åldrande, om de är stora och förorsakar betydande svårigheter i den dagliga livsföringen och därmed ett omfattande behov av stöd eller service.

Vid bedömning av tillhörighet till personkrets 1 eller 2 ska det alltid finnas intyg från psykolog eller läkare, där diagnosen uttryckligen överensstämmer med begreppen i lagtexten.

Vid bedömning av personkrets 3 kan LSS-handläggaren begära intyg på diagnos och utlåtande från läkare och psykolog. Dessutom kan utlåtande från arbetsterapeut eller sjukgymnast begäras in. Tillhörighet till personkrets 3 ska bedömas på nytt vid varje omprövning eller ny ansökan.

I lagen beskrivs de insatser som kommuninvånaren med ovanstående funktionsnedsättningar kan ansöka om:

1. Rådgivning och annat personligt stöd som ställer krav på särskilda kunskap om problem med livsbetingelser för människor med stora och varaktiga funktionsnedsättningar. Denna insats ges av Region Örebro.

2. Biträde av personlig assistans eller ekonomiskt stöd till skälig kostnader för sådan assistans, till den del behovet av stöd inte täcks av beviljade assistanstimmar i lagen om assistansersättning.
3. Ledsagarservice
4. Biträde av kontaktperson
5. Avlösarservice i hemmet
6. Korttidsvistelse utanför hemmet
7. Korttidstillsyn för skolungdomar över 12 år utanför det egna hemmet i anslutning till skoldagen och under lov.
8. Boende i familjehem eller bostad med särskild service för barn och ungdomar som behöver bo utanför föräldrahemmet
9. Bostad med särskild service för vuxna eller annan särskild anpassad bostad för vuxna
10. Daglig verksamhet för personer i yrkesverksam ålder som saknar förvärvsarbete och inte utbildar sig.

Enligt lagen är personer som tillhör personkrets 3 inte berättigade till insatsen daglig verksamhet.

Ansökan

Grundprincipen är att den enskilde själv ska göra ansökan. Om hen är under 15 år eller uppenbart saknar förmåga att på egen hand ta ställning till en ansökan kan ansökan göras av legal företrädare, som till exempel god man, förvaltare eller ombud. Personalen inom LSS-verksamhet kan inte göra en ansökan åt en brukare. För barn där inte föräldrar bor ihop, men har gemensam vårdnad måste båda vårdnadshavarna ansöka tillsammans. Det finns dock undantag. Står barnet under vårdnad av två vårdnadshavare och ena föräldern endast samtycker, kan den ena föräldern ansöka om en åtgärd för barnet. Socialnämnden får besluta att åtgärden får vidtas utan den andra vårdnadshavarens samtycke om det krävs med hänsyn till barnets bästa och åtgärden gäller en insats enligt 9 § 4 (biträde av kontaktperson), 5 (avlösarservice i hemmet) eller 6 (korttidsvistelse utanför hemmet) i lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade. Detta regleras i 6 kap. § 13 a föräldrabalken.

Ansökan om s.k. förhandsbesked kan göras av en person som önskar flytta till Askersund. Ett förhandsbesked ger svar på om en person har rätt till sökt LSS-insats då personen flyttar till kommunen.

Utredning och bedömning

Vid bedömning av om en person har rätt till LSS-insats, prövas det om den sökande:

- Tillhör någon av personkretsarna i LSS
- Har behov av sökt insats
- Tillförsäkras goda levnadsvillkor
- Att behovet inte är tillgodosett på annat sätt

Vid bedömning av behovet av den sökta insatsen sker alltid en individuell bedömning utifrån den sökandes enskilda situation och behov. Det är viktigt att vid bedömningen ta hänsyn till individens hela situation för att göra en rimlighetsbedömning av behovets omfattning. Det innebär att levnadsvillkoren för personer med funktionsnedsättning bör jämföras med villkoren för människor som inte har en funktionsnedsättning och är i samma ålder med liknande förhållanden.

Myndighetsutövning

Beslutet om LSS-insatser sker enligt delegationsordning fastställd av Socialnämnden i Askersunds kommun. Målsättning är att handläggaren ska ha tagit kontakt med den som ansökt inom två veckor efter det att ansökan har inkommit. Beslutet bör fattas inom en månad efter det att den information som krävs finns hos handläggare. Längre tid kan behövas om underlag saknar eller att utredningen är av mer komplex karaktär.

Utredningen leder fram till ett beslut om bifall eller avslag av sökt insats. Vid avslag har den sökande rätt att överklaga beslutet. Hänvisning om hur beslutet kan överklagas bifogas i beslutet. I beslutet framgår det hur man överklagar, vilken tid man har på sig från det att man tagit del av beslutet samt att överklagan ska lämnas in till Socialnämnden. Den som fattat beslutet avgör om beslutet ska ändras eller om överklagan ska tas upp till rättslig prövning. Om överklagan går vidare till rättslig prövning skickas den av handläggare till Förvaltningsrätten som avgör ärendet.

Insatser beviljas med regel om beslut på ett år, om inte särskilda skäl finns för tillsvidarebeslut. Detta på grund av att det kan finnas ett kortvarigt behov eller att behovet kan variera över tid eller om behovet vid beslutstillfället är svårbedömt. LSS-handläggaren ska årligen eller enligt beslutet göra uppföljning av besluten, då brukaren behov kan ha förändrats och beslutet därmed kan behöva omprövas. Omprövningen kan även ske om förändring skett av de förutsättningar som legat till grund för beslutet. Detta förbehåll ska framgå av beslutet. Vid behov kan omprövning av besluts göras på begäran av den sökande.

Individuell plan och SIP (Samordnad individuell plan)

Då personer beviljas insatser enligt LSS ska de erbjudas individuell plan enligt 10 § LSS eller en samordnad individuell plan (SIP) då det finns behov av att fler myndigheter deltar i planeringen och samverkar kring den enskilde.

Insatserna

Råd och stöd

Region Örebro ansvarar för rådgivning och annat personligt stöd som ställer krav på särskild kunskap om problem och livsbetingelser för människor med stora och varaktiga funktionsnedsättningar.

Personlig assistans

Insatsen personlig assistans syftar till att möjliggöra för personer att leva ett självständigt liv. Enligt LSS § 6 skall verksamheten vara grundad på respekt för personens självbestämmande och integritet. Personen skall i största möjliga utsträckning ges inflytande och medbestämmande över insatser som ges. Med personlig assistans avses personligt utformat stöd som ges av ett begränsat antal personer till den, som på grund av stora och varaktiga funktionsnedsättningar behöver hjälp med sina grundläggande behov. Med grundläggande behov menas hjälp med personlig hygien, måltider, att klä av och på sig, kommunicera med andra eller annan hjälp som förutsätter ingående kunskaper om den enskildes behov.

Den enskilde ska ha ett omfattande omvårdnadsbehov i olika situationer och miljöer samt flera gånger per dygn. Hjälpn med de grundläggande behoven ska vara i så stor omfattning att det främst gäller de personer med de mest omfattande fysiska funktionsnedsättningarna. För personer i Askersunds kommun krävs det att man har grundläggande behov som överstiger 5 timmar/vecka för att man ska bedömas ha så stora behov av personlig assistans och därmed beviljas personlig assistans.

Den som är i behov av personlig assistans för sina grundläggande behov har även rätt till insatser för övriga behov om behoven inte tillgodoses på annat sätt. Exempel på övriga behov kan vara städning, tvätt, nödvändig träning och fritidsaktiviteter.

Personlig assistans beviljas med ett visst antal timmar per vecka. En individuell bedömning och prövning av behovet görs alltid.

Vid utredning om personlig assistans beaktas makars/sambos ansvar för varandra och det gemensamma hushållet, med hänvisning till äktenskapsbalken.

Både barn och vuxna kan bli beviljade personlig assistans. För barn/ungdom tas det i utredning/bedömning hänsyn till barnets utveckling och föräldraansvaret med hänvisning till föräldrabalken.

För att personer över 65 år ska vara berättigade personlig assistans, måste ansökan inkomma före 65 års ålder. Beslut om personlig assistans omprövas inte efter 65 års ålder och den personliga assistansen kan inte utökas efter 65-årsdagen. Behov av utökade insatser får därefter sökas via socialtjänstlagen (SoL). Tillfälliga utökningar beviljas heller inte då

personen fyllt 65 år. Antalet beviljade timmar minskar heller inte efter 65-årsdagen om inte personen behov väsentligt förändras.

Tillfälligt utökad personlig assistans kan beviljas för den som har behov av flera assistanstimmar enligt LSS/assistansersättning än de som redan har beviljats, vid till exempel en resa eller tillfälliga förändringar i hälsotillståndet. Vid bedömning av personlig assistans i samband med semesterresa/rekreationsresa tas hänsyn till tidigare genomförda resor samt hur aktiv personen är i vardagen och genom detta tillförsäkras goda levnadsvillkor.

Personlig assistans ges inte vid sjukhusvistelse om inte särskilda skäl finns. Tid för medicinska uppgifter beviljas endast om det finns ett egenvårdsbeslut från hälso- och sjukvården.

När grundläggande behov överstiger 20 timmar per vecka ska ansökan om assistansersättning göras till Försäkringskassan. Den enskilde kan få personlig assistans utförd av kommunen eller få ekonomiskt stöd och själv vara sin egen arbetsgivare för assistent/assistenter. Den personliga assistansen kan även anordnas/utföras av privat bolag eller ett kooperativ. Det ska framgå av beslutet om den enskilde beviljats personlig assistans eller ekonomisk ersättning för personlig assistans. Ekonomisk ersättning för personlig assistans betalas ut enligt Socialnämndens beslut som baseras på tre nivåer som grundar sig i assistentens utbildningsbakgrund. Vid ordinarie assistents sjukdom kan den enskilde ansöka om tillfällig utökning av assistansen i form av ersättning för faktiska merkostnader i samband med sjukfrånvaron. Efter beslutet fakturerar den enskilde eller assistansbolaget kommunen beviljat belopp.

Ledsagarservice

Ledsagarservice ska möjliggöra en aktiv fritid utanför hemmet genom att ge stöd till och från samt under kultur- och fritidsaktiviteter, besök hos släkt och vänner eller att promenera. Ledsagarservice är en insats främst för vardagliga sammanhang i närområdet.

Ledsagarservice beslutas vanligtvis i antal timmar per kalendermånad, efter individuell prövning och önskemål. Ledsagning i en omfattning av max fem timmar per vecka är ett riktvärde för goda levnadsvillkor i Askersunds kommun. Aktiviteterna i ledsagning planeras utifrån personens önskemål. Det kan handla om att följa med personen på promenader, biobesök, utövas en fritidsaktivitet, bland annat. Den som har ledsagning betalar sina egna utgifter för aktiviteter.

Kontaktperson

Kontaktperson är ett personligt stöd för personer med funktionsnedsättning som saknar gemenskap med andra, till exempel i arbetslivet eller på fritiden. Syftet med kontaktperson är att erbjuda en social kontakt som kan ersätta eller komplettera kontakten med anhöriga

och/eller vänner och på så vis bryta den isolering som kan vara en följd av en funktionsnedsättning.

Kontaktpersonen är en medmänniska som ska stötta den enskilde att komma i kontakt med andra människor och komma ut i samhället. I samband med utredning av behov av kontaktperson ska den sökandes övriga nätverk vägas in, till exempel närstående, arbetskamrater, grannar, god man och personal vägas in. Kontaktperson beviljas främst för personer som saknar sociala kontakter och nätverk. Insatsen kontaktperson ska vara av personlig karaktär vilket kan innebära besök i hemmet, telefonkontakt och gemensamma aktiviteter. Kontaktpersonen är ett icke-professionellt stöd men kan till exempel ge råd till den enskilde i situationer som inte är av komplicerad karaktär.

Kontaktpersonen och den enskilde bör i förväg diskutera hur kontakten ska ske och under vilka förutsättningar. Kontakten ska vara kontinuerlig återkommande eller att den enskilde kontaktar kontaktpersonen vid behov.

Personer som har bostad med särskild service ska få hjälp av personalen att bryta isolering och hitta lämpliga fritidsaktiviteter. Därmed bör de som bor i bostad med särskild service få behovet av social kontakt och fritidsaktiviteter i de flesta fall tillgodoses i sådan omfattning att behov av kontaktperson inte är nödvändigt.

Avlösarservice

Avlösarservice i hemmet ska enligt lag möjliggöra för vårdnadshavare, familjehem eller make/maka att bli avlastad i omvårdnadsarbetet. Avlösarservice utförs främst i hemmet hos den som beviljats insatsen. Avlösarservice i hemmet erbjuds både som en regelbunden insats och vid tillfälliga behov. Insatsen kan ges såväl dagar, kvällar, nätter och helger. Avlösningen gäller endast den som är beviljad insatsen, ej syskon. Avlösarservice beviljas med ett visst antal timmar alternativt dygn per kalendermånad. En individuell bedömning och prövning av behovet görs alltid. Tillfälligt utökad avlösarservice kan beviljas då närstående är i behov av extra avlastning. Avlösarservice ska inte användas i situationer som orsakas av personens ändrade förhållanden, till exempel:

- Vid sjukdom/ledighet vid skolgång
- När ordinarie sko- och fritidsverksamhet är stängt
- Vid förvärvsarbete

Avlösarservice beviljas inte heller under tid då möjlighet till fritidsverksamhet finns, då behovet kan tillgodoses genom fritids eller annan liknande verksamhet. Som avlösare utför man inga hushållssysslor. Avlösaren följer brukarens normala rutiner som till exempel utevistelse.

Korttidsvistelse

Korttidsvistelse kan innebära avlastning för anhöriga och ger möjlighet till rekreation och miljöombyte för den enskilde. Insatsen kan ses som ett led i ökad självständighet för ungdomar/vuxna som bor i föräldrahemmet. Då barnets vårdnadshavare är separerade får boendeföräldern sin avlastning i första hand genom den andra föräldern. Nära anhöriga som avlastar familjen ses inte som kontaktfamilj och arvoderas inte av kommunen.

Korttidsvistelse kan erbjuda i korttidsboende, kontaktfamilj eller som lägervistelse. Korttidsvistelse beviljas i antal dygn per kalendermånad. En individuell bedömning och prövning av behovet görs alltid. Korttidsvistelse är vanligtvis en regelbunden återkommande insats som ges några dagar per månad. För personer med mycket omfattande behov ges insatsen i maximalt 15 dygn per kalendermånad. Utnyttjas inte dygnen görs en återkoppling från verksamheten till LSS-handläggare för ny prövning av behovet.

Resor till korttidsvistelsen från hem eller skola samt återresa ingår inte i insatsen och beställs av vårdnadshavare/god man/förvaltare. Den enskilde står själv för kostnader vid aktiviteter och en måltidsavgift debiteras vårdnadshavare enligt gällande taxa.

Korttidstillsyn för skolungdom över 12 år

Korttidstillsyn beviljas till och med gymnasieskolans slut. I Askersund benämns korttidstillsyn som ”ungdomsfritids” och utförs av barn- och utbildningsförvaltningen.

Bostad i familjehem eller bostad med särskild service för barn och ungdomar

Barn och ungdomar som på grund av sin funktionsnedsättning, trots olika stödåtgärder, inte kan bo hos sina föräldrar kan ha rätt till att bo i familjehem eller i bostad med särskild service.

För barn och ungdomar som kräver omvårdnad av personal med särskild kvalificerad kompetens, kan bostad med särskild service vara ett bättre alternativ än familjehem. Bostad med särskild service för barn och ungdomar beviljas till dess att barnet/ungdomen slutat gymnasieskolan om det inte finns skäl för tidsbegränsning. Insatsen bostad med särskild service för barn och ungdom riktar sig till barnet/ungdomen. Insatsen är aldrig en ersättning för föräldraskapet utan är ett komplement. Föräldrar som behöver stöd i föräldrarollen har rätt att söka bistånd inom socialtjänsten och då enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen (SoL).

Bostad med särskild service för vuxna

Insatsen ska erbjuda den enskilde ett boende som leder till god livskvalité, goda utvecklingsmöjligheter och stimulans till ett så självständigt liv som möjligt, efter den enskildes förutsättningar. Det är en möjlighet för vuxna att lämna föräldrahemmet och skapa sig ett eget hem. Boendet ska bedrivas med respekt för den enskildes integritet och självbestämmande. Bostad med särskild service för vuxna kan utformas på två olika sätt i Askersunds kommun, genom antingen gruppboende eller serviceboende. Bostad med särskild

service för vuxna beviljas utan precisering av vilken boendeform det gäller. Behovet av boendeform och omfattning av stödet ska framgå av utredningen och bedömningen.

Stödet ges efter personens individuella behov och egna förmåga. Med personligt stöd avses till exempel personlig hygien och vardagssysslor i hemmet. Med socialt stöd avses till exempel förmedling av kontakter, delaktighet i samhället och kontakter med myndigheter.

Gruppboendestad är lägenheter med gemensamhetsutrymmen. Detta bostadsalternativ är till för personer med funktionsnedsättning som har ett så omfattande tillsyn- och omvårdnadsbehov att det behövs tillgång till personal dygnet runt. Fritidsaktiviteter i gruppboendestad ska erbjudas såväl individuellt som i grupp. Omfattningen av fritidsaktiviteter beror på personens intresse, utbudet samt behovet som den enskilde har. Individuella aktiviteter anpassas efter individens behov och egna förutsättningar minst en gång i veckan.

Serviceboendestad är en insats som kan vara lämplig för de som inte klarar av att bo i ordinärt boende men som inte har så omfattande hjälpbehov att ett boende i gruppboendestad är nödvändigt. Insatsen kan beviljas då det finns behov av i stort sett dagligt stöd i form av praktisk hjälp, stöd och tillsyn. Behovet kan vara i form av personlig omsorg, hemmets skötsel, social samvaro samt kultur- och fritidsaktiviteter. Serviceboendestad innebär lägenheter som är geografiskt samlade. Personligt stöd ska ges i den omfattning som den enskilde behöver. Detta stöd ska ges av en fast personalgrupp och de boende ska ha tillgång till samvaro i en gemensamhetslokal.

Den enskilde har ett eget hyreskontrakt. I vissa fall i form av andrahandskontrakt. Personalen i boendet ska inte ansvara för personens ekonomi. I de fall den enskildes inte har förmåga att sköta sin egen ekonomi ska en anmälan om god man/förvaltare göras. Personen står själv för sina utgifter gällande hyra, mat, aktiviteter och övriga kostnader.

Daglig verksamhet

Insatsen daglig verksamhet har som syfte att skapa meningsfull sysselsättning som ska bidra till personlig utveckling, stimulans, gemenskap samt främja delaktighet i samhället. Verksamheten ska vara av habiliterande karaktär och ge miljöombyte, social gemenskap, självkänsla och självförtroende samt skapa en trygg och glädjefull meningsfull dag. Deltagaren sak genom inflytande och medbestämmande ges möjlighet att påverka och utforma innehållet av sin vistelse på sin dagliga verksamhet. Innehållet ska anpassas efter var och ens behov, förutsättningar, intressen och önskemål. Detta innebär att verksamheten ständigt förändras.

Insatsen daglig verksamhet kan beviljas till personer tillhörande personkrets 1 och 2 enligt LSS. Förutsättningen är att brukaren är i yrkesverksam ålder över 18 år och under 65 år, saknar förvärvsarbete och inte utbildar sig. Det finns möjlighet att ansöka om fortsatt beslut

gällande daglig verksamhet fram till 67 års ålder.

Daglig verksamhet sker i både grupp och är individuellt anpassad för den enskilde. Verksamheten erbjuder ett varierat utbud av olika aktiviteter som bidrar till att utveckla deltagarna och ger nya erfarenheter. Utifrån individuella förutsättningar och önskemål erbjuds externa platser ute på öppna arbetsmarknaden, i företag eller i övrig kommunal/offentlig verksamhet med stöd av handledare från daglig verksamhet.